

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in spravišstvo: Maribor, Korčakova 5.
Telefon 2113.

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 8.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni račun štev. 10.603.

Cene inseratom: Cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—.
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—.

Pozor pred sovražniki!

Občinske volitve, ki se sedaj vršijo v naši državi, so dale priliko raznim političnim silam, da se zopet udeležujejo. Sproščene so. Pod prejšnjimi diktatorskimi režimi so bile potlačene in stisnjene, da se niso smele javiti. Če so napravile takšen poskus, so bile takoj pognane v mišje luknje. Sedanja vlada jih je osvobodila in jim dala možnost, da se zopet javijo ter se skušajo uveljaviti v politični areni.

Nekateri ne nastopajo odkrito, temveč prihajajo kot volkovi v ovčji obleki. To so predvsem komunisti. Gospod rsko in socialno misel tiščijo v ospredje. Spretno izrabljajo sedanjo težko gospodarsko krizo. Neusmiljeno skritizirajo vse, kar je sedanja vlada storila v prid kmetom in delavcem. To vse ni nič: tako brbljajo ti ljudje, ki jih plačuje Moskva. Drugi nič ne znajo in nič ne zmorejo, samo mi komunisti smo odrešniki sedanjega človeštva. Delavcem obljublajo najvišje plače pri najmanjšem delu, kmetom in kmečkim delavcem slikajo raj na steno. Značilno je, da pri svoji agitaciji pred vsem zabavljajo proti katoliški cerkvi in duhovščini. Saj tudi ne bi bili komunisti, če bi tega ne storili.

In vprav njihovo sovraštvo proti Bogu, veri in cerkvi jih odkriva v pravi luči. Na tem jih more in mora naše ljudstvo spoznati. Kdor je sovražnik Boga, ne more biti prijatelj siromakov, saj je Bog oče siromakov. Brez Boga in njegovih zapovedi, zlasti zapovedi o ljubezni do bližnjega so vsi siromaki obsojeni na propad. In propadli so povsod, kjer so udeležene komunistične ideje. Predvsem v Rusiji. Boljševiška Rusija je dokazala in dokazuje, da ga ni večjega sovražnika siromakov, kot je brezbožni komunizem. Kjer je boljševizem našel siromaštvo, ga je povečal; kjer ga ni bilo, ga je s svojim razruševalnim nagonom ustvaril. Uničil je srečo kmetov in delavcev, pahnil je v brezno nesreče, siromaštva in obupa zlasti obžalovanja vredno mladino.

Značilno je za sedanje prilike, da uživa komunizem in njegovi agitatorji zaščito pri JNS, to je, pri bivših demokratih ter kmetijcih. V naši domovini opazamo pojav, da dajejo demokratski in kmetijski Jenesarji potuho komunistom, ker se z njimi družijo pri občinskih volitvah. Edini državotvorci, kakor so se ti Jenesarji imenovali, v objemu s prevratnimi komunisti, in od njih odvisnimi socialisti! Nič ne bi moglo boljše razkrinkati vse lažljivosti, hudobnosti in brezmejnne sebičnosti Jenesarjev, kot je to storila njihova sedanja zveza z marksisti: socialisti in ko-

munisti. Iz naše politične zgodovine nam je znano, da se liberalec zveže magari tudi s hudičem, da doseže svoj cilj. Pri sedanjih občinskih volitvah se slovenski liberalec veže z rdečim komunističnim hudičem.

S tem je JNS dokazala, da odgovarja povse resnici tista podoba, ki si jo je o njej ustvarilo naše ljudstvo. Jenesarji so zagrizeni protivniki našega ljudstva, njegovih načel in interesov. Ko se je pod diktatorskim režimom etabiliral l. 1931 takozvani parlamentarizem, so ti ljudje komaj čakali, da so stavili v parlamentu predlog, naj se loči v naši državi cerkev od države, naj se izženejo jezuiti in lazaristi, naj se vsi ti redovniki internirajo na otoku Visu. S tem je ta tranka dokazala, da je framasonska. In takšna je ostala: njeni vrhovni voditelji so framasoni, zagrizeni nasprotniki katoliške cerkve. To so ljudje, kojih duhovni bratje na Ruskem, v Mehiki in v Španiji v zvezi s komunisti preganjajo cerkev, skrunijo svete hostije in prelivajo nedolžno človeško kri. Tudi pri nas so Jenesarji, ko so bili na vladi, pokazali svoje framasonske rožičke, ko

so v mnogoterih krajih nagnali katoliške duhovnike iz šole.

JNS se kot protislovenska in protikatoliška stranka pri teh volitvah druži ne le samó s socialisti in komunisti, marveč tudi z mačkovci. Tudi s tem dokazuje svojo politično - podlo neznačajnost. Jenesarški demokrati in kmetijci so v bližnji preteklosti venomer deklamirali pesem o državnem in narodnem jedinstvu in celotnem jugoslovanstvu. Sedaj pa se trudijo, da v Sloveniji okrepijo hrvatski pokret, torej pokret, ki so ga prej obsojali in krvavo preganjali kot separatizem, kot rušenje naše države. Naše ljudstvo pa si je ohranilo jasno sodbo o prejšnjem centralističnem pretiravanju JNS in tudi o njenem sedanjem prijateljstvu z mačkovstvom. Pretirani centralizem je za naš narod nesreča, mačkovstvo pa pomenja, da naj naš narod služi kot vprega za politični voz hrvatskega nacionalizma. Mi nočemo ne enega ne drugega suženjstva: ne pretiranemu centralizmu, ne narodno-hrvatskemu mačkovstvu. Gospodarji hočemo biti na slovenski zemlji. Da to dosežemo, pojdemo pri občinskih volitvah v boj za preizkušena načela SLS, ki jih moremo uveljaviti samo pod paporom JRZ. Zato pozor pred združenimi sovražniki!

V NASI DRŽAVI

Odkritje spomenika kralju Aleksandru I. in kralju Petru I. v Parizu. Dne 9. t. m. so v Parizu odkrili na najslavesnejši način spomenik našima blagopokojnima kraljema: očetu osvoboditelju in sinu ujedenitelju. Pri pomenljivi slovesnosti je zastopal našo vladno g. vojni minister general Marič. Svečanost je pričela z govorom predsednika odbora za gradbo spomenika. Za tem je govoril maršal francoske vojske in jugoslovanski vojvoda Franchet d'Esperey, častni predsednik odbora za zgradbo spomenika. Za maršalom se je spominjal junaštva rajnega kralja Aleksandra pariški župan, naš vojni minister general Marič in predsednik francoske republike Lebrun, ki je tudi odkril spomenik z besedami: »Ko odkriva Francija spomenik dvema največjima vladarjema, pošilja kraljici Mariji, kralju Petru II. in vsemu jugoslovanskemu narodu iskrene pozdrave francoskega naroda z željo po srečni vladavini mladega jugoslovanskega kralja.«

Romunski zunanji minister v Belgradu. Romunski zunanji minister se je pripe-

ljal 10. t. m. v Belgrad, kjer ga je sprejel naš ministrski predsednik in zunanji minister dr. Stojadinovič. Po sprejemu sta imela oba državnika sestanek, na katerem je romunski zunanji minister poročal dr. Stojadinoviču o delu Zveze narodov na zadnjem zasedanju ter o vseh političnih vprašanjih, ki so se obravnavala v Ženevi. Antonescu je ostal dva dni v Belgradu, kjer je posetil kneza namestnika Pavla in je bil sprejet v avdijenco pri kraljici Mariji.

Bolgarski ministrski predsednik dva dni gost naše vlade v Belgradu. Po vzgledu romunskega zunanjega ministra je obiskal na povratu iz Ženeve Belgrad tudi bolgarski ministrski predsednik in zunanji minister Kioseivanov. Ostal je dva dni gost naše vlade.

JRZ zopet zmagala pri dveh občinskih volitvah. Zadnje nedeljo 11. t. m. so se vršile občinske volitve v Rogaški Slatini in v Laškem potoku na Kranjskem. V Rogaški Slatini je dobila JRZ 26 odborniških mest, združena opozicija 4. V Laškem potoku JRZ 16 mandatov, nasprotniki 2.

»Domovina« bi rada oprala JNS očitka, da se pri volitvah veže s komunisti. Da tako zvezo zanika, je razumljivo, saj vsak krivec zanika svoje slabo dejanje, dokler more. Nesrametno pa je od nje, da sploh

zanika pojav in delovanje komunistov v naši ožji domovini. Piše namreč (8. oktobra) o komunizmu kot o »pošasti, ki je nikjer ni.« Ko so bili JNS-arji na vladi, so se te »pošasti« zelo bali ter jo preganjali tudi tamkaj, kjer je v resnici ni bilo. Kdor se je drznil le z rahlo besedico obsoditi jenesarski teror, je bil preganjan kot komunist, kot revolucionar, kot protidržaven element. Sedaj pa, ko so Jenesarji pahnjeni s svojih stolčkov, na katerih so upali večno sedeti, so naenkrat vsi komunisti izginili. Pa niso izginili. Ako bi njih ne bilo, bi se Jenesarji ne mogli z njimi vezati. Opažati pa je po raznih občinah naše domovine, kako slovenski liberalizem (gosposki in kmetijski) prijateljsko stiska roke z marksizmom in komunizmom. Ali je to »slepomišljenje s komunizmom«, kakor se »Domovina« izraža? Pa ne bo Jenesarjem to nič hasnilo. Naš kmet, obrtnik in delavec je spregledal to protiljudsko igro. In zato bo kot rezultat takih skupnih list pri občinskih volitvah ostala Jenesarjem »slepa miš«!

V DRUGIH DRŽAVAH.

Avstrija zaenkrat rešena more fašističnih organizacij. Avstrija je trpela že leta radi groženj ter vseh raznih nepravil, katere so povzročale vladam oborožene fašistične organizacije, med katerimi je bil Heimwehr na prvem mestu. V zadnjem času pa je spor med vlado dr. Schuschnigga in voditelji Heimwehra se tako pogloobil, da je šlo enemu ali drugemu za biti ter nebiti. Kot zmagovalka je izšla vlada, ki je z veljavo od 10. oktobra t. l. razpustila Heimwehr in dve drugi organizaciji preideta v milico, ki je pod vojaškim nadzorstvom. Radi razpusta Heimwehra so prvotno odstopili trije ministri, ki so imeli zveze z razpuščenimi organizacijami. Ko pa je vlada izrekla razpuščenim fašističnim udruženjem zahvalo za njihovo požrtvovalnost in sodelovanje pri zgraditvi nove države, je trojica ministrov v ostavki na predlog kanclerja g. dr. Schuschnigga bila od predsednika države zopet imenovana za ministre. Razpust fašističnih organizacij je zadel na obče odobravanje, saj je obstojala že največja nevarnost, da začnejo heimwehrovski pristaši majorja Feja in kneza Starhemberga med seboj oborožene spopade, ki bi se lahko pretvorili v državljansko vojno.

Smrt madžarskega ministrskega predsednika. Dne 6. oktobra je umrl v zdravilišču Nymphenburg v okolici Monakovega na Bavarskem v starosti 50 let madžarski ministrski predsednik Julij Gömbös. Truplo so prepeljali 8. oktobra v Budimpešto, kjer je bilo položeno na mrtvaški oder v slavnostni dvorani parlamenta. Gömbös so pokopali z vsemi vojaškimi častmi na državne stroške. Rajni je bil po poklicu vojak v činu generala in v povojni Madžarski eden največjih državnikov, ki je pridobil svoji domovini velik ugled. Radi smrti predsednika vlade je odstopila cela vlada. Državni upravljatelj admiral Horthy je poveril sedajni vladi s kmetijskim ministrom Daranyjem na čelu vodstvo tekočih državnih poslov, dokler ne bo sestavljena nova vlada.

Zahteve Poljske po kolonijah. Poljska vlada stopa v zadnjem času vedno bolj v

osprej z zahtev po kolonijah. Poljska je že stavila tozadevne zahteve Društvu narodov iz naslednjih tehtnih vzrokov: 1. Poljski primanjkuje sirovin, kar ji onemogoča izvedbo postopne industrializacije države in zaposlitev brezposelnega delavstva. 2. Naravni prirastek poljskega prebivalstva je največji v celi Evropi. 3. Na Poljskem je 80.000 židov odveč in to radi pomanjkljivega naseljevanja židovskega plemena v Palestini.

Boj med fašizmom in komunizmom v Londonu. V angleški prestolici je izbruhnil odkrit boj med fašisti in komunisti. Eden drugemu skušajo onemogočiti shode ter javne nastope. Prišlo je že večkrat do krvavih spopadov, ki so zahtevali nekaj mrtvih ter ranjenih. Za preprečevanje neredov ima obilo posla policija. Kakor je videti, je vlada bolj na strani komunistične stranke in grozi fašistom za slučaje nadaljevanja demonstracij z razpustom organizacije črnih srajc.

Razvoj dogodkov v Španiji na strani zmagovito prodirajočih nacionalistov in rdečih vladinovcev. Nacionalistične čete so porazile rdečo milico pri Casares. Rdeči miličniki so imeli občutne zgube. Pri mestu Toledo so nacionalistične čete skupine Huentel po srditih bojih zavzele Portiello in Santa Cruz. Zapadno od Madrida in južno od Guadarrama fronte napreduje prodiranje nacionalističnega generala Mole proti postojankam rdečih. Zelo počasi in trdovratno se razvija bojno gibanje pri mestu Bilbao na severu. Rdeča vlada v Madridu je obljubila za utrditev prestolice 5 milijonov pezeta. Miličniki vršijo utrjevalna dela z mrzlično naglico. Izpraznitev Madrida se nadaljuje. V prvi vrsti zapuščajo mesto ženske ter otroci, da bo odpadlo več živil na branitelje. Najnovejša poročila iz Madrida trdijo, da vedno bolj napreduje boljševizacija na strani vlade borečih se rdečih čet. Vojni minister je izdal povelje, po katerem morajo čete pozdravljati po komunističnem običaju s stisnjeno pestjo. Madridski sovjetski poslanik Rosenberg je sporočil rdeči vladi, da so se odločile ruske strokovne organizacije, da bodo one financirale zdravljenje ranjencev v pokrajinah,

katere še drže zasedene vladne čete. Cisto nepričakovano je zadela 8. t. m. javnost vest, da je sov. Rusija odpovedala svoje sodelovanje v londonskem odboru za nevmešavanje v dogodke v Španiji. Če bo Rusija vztrajala na svojem stališču, pride lahko do hudih mednarodnih zapletov. — Madridska vlada je prejela 8. t. m. od poveljstva uporniških čet svarilo, naj opusti obrambo glavnega mesta Madrida. Uporniki pripravljajo splošen napad na Madrid vseh sil na suhem in iz zraka in ne bodo poznali za slučaj, da se mesto ne preda, nobenega usmiljenja ter prizanesljivosti. Položaj madridske vlade je naravnost obupen, ker je odpor rdečih miličnikov zelo slab. Po španskih vodah križari več ruskih parnikov, na katere se bo vkrcala madridska vlada tik pred padcem Madrida. — Od upornikov oblegani Madrid je bil 10. t. m. z zavzetjem proge iz Madrida v Saragosso in Albacete odrezan od železniškega prometa in navezan samo na cestni promet. Uporniki so se polastili že tudi električne centrale, ki je oskrbovala Madrid z lučjo. Po tem zavzetju bo ostalo oblegano prestolno mesto brez luči.

Junaki branilci španskega mesta Oviedo. Poročali smo že, kako so uporniški kadeti z največjo hrabrostjo branili na pol razdejano staro davno trdnjavo Alcazar, ki je bila stoletja ponos mesta Toledo, dokler ni prišla odpomoč in oprostitev. Enako kakor kadetom v Alcazarju se godi sedaj že 85 dni 2000 branilcem mesta Oviedo, ki je prestolnica pokrajine Asturija. Razvaline mesta branijo uporniki napram vladnim četam iz Madrida, ki skušajo zavzeti s pomočjo oklopnih avtomobilov. Velik del upornikov, ki odbijajo napade na mesto s treh točk, se je zabarikadiriral v gotski katedrali in odbija oblegovalce s strojnimi, ki sipajo smrt na napadalce s stolpa. Doslej se je branilcem posrečilo, zavrtni vse večje poizkuse dinamičnih napadov vladnih čet. Kakor v Alcazarju, je tudi v Oviedu življenje 2000 branilcev odvisno od pomoči upornikov, ki so na potu, da osvobodijo oblegance z 2000 Maročani, z nekaj tujskimi legijami in z izbranimi četami civilne garde.

Pribečevičeve misli pred smrtjo. Svetozar Pribečevič, vodja demokratov v naši državi, je pretekli mesec umrl v Pragi. Imel je tuberkulozo in raka na pljučih. Ob njegovi smrti postelji je tudi bil dr. Ivo Orlič, voditelj bivših samostojnih demokratov na Sušaku. Ko se je vrnil iz Prage na Sušak, je dal v časnike naslednjo izjavo: »Pokojni Pribečevič se je v svoji bolezni zanimal za vse, tudi za dogodke v Španiji. Njegove simpatije so vedno bile na strani vlade. Večkrat je zahteval, naj mu prečitam časniška poročila iz Španije. Ko sem mu nekega dne prečital, da je padel San Sebastian, je bil zelo žalosten.« Na španskem so pristaši vlade uganjali strahovita zločinstva zlasti proti katoliški cerkvi in njenim duhovnikom in redovnikom, pa tudi proti

veri zvestim laikom. Pribečevičeve simpatije pa so bile na strani te vlade.

Olimpijski zmagovalci — dober katoličan. Pri olimpijskih igrah v Berlinu, ki so se vršile letos, je Amerikanec Metcolfe kot brzo-tekač dosegel rekord ter zasedel pri nagradi eno prvih mest. Po svoji zmagi je izjavil novinarjem: »Vse časti in vsa odlikovanja, ki sem jih prejel kot brzo-tekač, se ne dajo primerjati s srečo, ki sem jo občutil, ko sem postal katoličan. Katolicizem mi je odprl oči. Dal mi je novo življenjsko veselje, tolažbo in moč. V športu in učenju, v svojem telesnem in duševnem delu se naslanjam na molitev.« Odlični mladi mož: vrl športnik: in vrl katoličan. Iz katoliške vere črpa tisto notranjo disciplino, ki je potrebna pravemu športniku.

Jezuit — član Mednarodnega urada dela v Ženevi. V Ženevi je Zvezi narodov pridružena mednarodna organizacija dela, ki ji je namen, da preučuje delovne razmere po vsem svetu ter da povsod va-